

**Euroopan unionin
osarahoittama**

JOPPI

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

JOPPI - Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+-koordinaatiohanke

**Maahanmuuttajien koulutuksen
kehittäminen ja jatkuva oppiminen**

Yhteenveto ja tuloksia, julkaistu 8.10.2025

Erityisasiantuntija Annukka Norontaus

Selvitystyön tavoitteet

1. Tuoda esiin ajankohtaista tilannekuvaa, näkemyksiä ja kokemuksia maahanmuuttajien koulutuksen kehittämisestä jatkuvan oppimisen ESR+-hankkeiden näkökulmasta.
2. Edistää yhdenvertaisuutta, jossa jatkuva oppiminen kuuluu kaikille.

Tilannekuvaa ja selvitystyötä hyödynnetään eri yhteyksissä, kuten:

- JOPPI-teematapahtumassa Jyväskylässä 8.10. 2025
- Vastaa tiedon tarpeisiin mm. Opetushallituksessa ammatillisessa koulutuksessa maahanmuuttajien osaamiseen liittyvien kysymysten parissa työskenteleville.
- Tukee verkostoyhteistyötä mm. Kumppanina kotoutumisessa -koordinaatiohankkeen kanssa.

Euroopan unionin
osarahoittama

Miten selvitystyö toteutettiin

- JOPPI – Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+ -koordinaatiohanke havaitsi tarpeen syventyä ajankohtaiseen aiheeseen ja teemaan.
- **Kysely**, joka lähetettiin seitsemälle JOPPI- koordinaation verkostossa käynnissä olevalle maahanmuuttajien jatkuvan oppimisen ESR+ päähankkeen projektipäällikölle.
- Teeman parissa yhteensä 7 päähanketta ja 13 osahanketta (ESR+).
- Päähankkeiden projektipäälliköiden ja tiimien lisäksi myös osahankkeiden projektipäälliköillä ja tiimeillä oli mahdollisuus vastata kyselyyn. Kysely oli hanketoimijoille.
- Vastaukset: 4 päähanketta + 3 osahanketta. Vastausprosentit: päähankkeet 57% , osahankkeet 23% .

Tilannekuvaraportti sisältää

Nykytila ESR+- hankkeiden näkökulmasta:

1. **Nykytilaa** – mitä maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen sisältää jatkuvan oppimisen ja ESR+ hankkeen näkökulmasta.
2. **Mikä toimii hyvin** maahanmuuttajille suunnatussa jatkuvassa oppimisessa tällä hetkellä.
3. **Kielitaidon osaamisen** liittyvät kartoitukset sekä kielitaidon kehittymisen seuranta hankkeen aikana.
4. Kohderyhmän **osallistaminen** hankkeen toimenpiteiden aikana.

Kehittämistyö arjessa:

5. Kehittämistyön **myönteisiä vaikutuksia**.
6. Kehittämistyön tulosten ja hyvien käytänteiden jakaminen **koulutuksen järjestäjäverkostossa**.
7. Toimintatapojen ja kehittämistyön tulokset **hankerahoituksen jälkeen**.
8. **Mitä tarvitaan**, jotta maahanmuuttajilla olisi entistä paremmat mahdollisuudet jatkuvaan oppimiseen.

Kehittämistyön **haasteet**.

Ratkaisuehdotuksia maahanmuuttajien jatkuvan oppimisen **kehittämisen**.

Euroopan unionin
osarahoittama

**Euroopan unionin
osarahoittama**

JOPPI

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Keskeiset tulokset ja johtopäätökset

Nykytilaa.

Maahanmuuttajien jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien kehittämisessä painottuu kielituki ja kielitaidon kehittyminen sekä monikulttuurisuuden tuki työpaikoille.

Muilta osin se ei poikkea jatkuvan oppimisen peruslähtökohdista, kuten esim. tarve oppimiseen elämän eri vaiheissa.

Kuva Satu Haavisto

Euroopan unionin
osarahoittama

Kysymys selvityksessä : Mitä maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen jatkuvan oppimisen näkökulmasta tällä hetkellä tarkoittaa?

Mahdollisuutta rakentaa entistä **sujuvampia ja joustavampia polkuja koulutukseen ja työelämään** eri lähtötilanteesta ja eri elämänvaiheesta.

Työyhteisöjen **ohjausosaamisen tukemista** monikulttuurisuuteen liittyen.

Aiempien opintojen huomioimista, osaamisen tunnistamisen parantamista, esim. korkeakoulututkinto muutaman vuoden sisään.

Työelämävalmiuksien päivittämistä, kokemuksia suomalaisesta työ kulttuurista ja integroitumisesta Suomeen

Kielituen vahvistamista.

Kielitaidon kehittämistä ja sen seuranta ja jatkuvuutta, myös yksilöllisyys kielitaidon oppimisessa ja taidoissa korostuu.

Moni asia toimii melko hyvin.

Kyselyn vastaajat kokevat, että moni asia toimii jo hyvin, vaikka samalla näihin sisältyy myös paljon kehittämistarpeita.

Yksilöllinen ohjaus ja koulutuspolkujen räätälöinti

SIMHE-ohjaus *) ja henkilökohtainen opintosuunnitelma

Pitkäkestoinen tuki ja mentorointi

Kieli- ja ammattiopintojen yhdistäminen

Joustavat opiskelumuodot (etäopinnot, digitaalisuus)

Toimiva yhteistyö oppilaitosten ja työelämän välillä

Hankkeiden tuoma lisäresurssi ja kokeilukulttuuri

Opiskelijoiden korkea motivaatio

*) neuvontaa maahanmuuttajille, jotka ovat kiinnostuneita opiskelusta suomalaisessa korkeakoulussa tai haluavat tukea urasuunnitteluun

Euroopan unionin
osarahoittama

Puolet kyselyyn vastanneista (50%) toteuttavat kielitaidon osaamisen liittyvää kartoitusta ja arviointia hankkeen aikana.

Miten kielitaidon kartoitus toteutuu?

- **Kartoituksen viitekehys**
  - Käytetään Eurooppalainen viitekehystä (CEFR)
  - Valmentavaan koulutukseen hakeutuessa tavoitetaso B1, Korkeakoulutukseen hakeutuessa tavoitetaso B2.2
- **Kartoituksen menetelmät**
  - Suullinen arviointi = keskustelut opiskelijan kanssa.
  - Kirjallinen arviointi = tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen.
  - Kielitestit suoritetaan säännöllisesti suomen kielen opintojen yhteydessä.
- **Arvioijat ja ohjaus**
  - S2-opettaja ja tutoropettaja arvioivat kielitaitoa erityisesti opintojen alussa.
  - Ensimmäisessä henkilökohtaisessa suunnittelukeskustelussa kartoitetaan kielitaito ja ohjataan sopiviin tukimuotoihin.
- **Tukimuodot kielitaidon kehittämiseen:**

Yksilöohjaus, ryhmäohjaus, vertaismentorointi, tukitoimet käynnistetään heti ja niitä arvioidaan opintojen aikana.

Yleiseen kielitutkintoon (YKI) liittyvä testaus ei sisälly hankkeen toimintaan.

Euroopan unionin
osarahoittama

Kielitaidon osaamiseen liittyvä seuranta toteutuu koulutuksen tai valmennuksen eri vaiheissa.

Seuranta alkaa jo hakuvaiheessa	Kartoitus osana valmentavaan koulutukseen hakeutumista, kielitaito arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti (esim. B1.1) ennen koulutuksen alkua.
Koulutuksen aikana	S2-opettajat arvioivat osana opetusta. Kielitestit (suullinen ja kirjallinen) säännöllisesti. Opiskelijan itsearviointia. Hyödynnetään yhteisopettajuutta.
Harjoittelujakson aikana	Harjoittelupaikan ohjaajat arvioivat kielitaitoa arkitilanteissa. Kielitaidon oppimiseen liittyy kielisopimus opiskelijan ja työpaikan ohjaajan välillä ja sitä päivitetään.
Valmentavan koulutuksen lopussa	Jokaisen osallistujan kielitaito arvioidaan.
Muut tukitoimet	Yksilöohjaus ja ryhmäohjaus kielitaidon kehittämiseksi.

Huomio: on mahdollista, ettei seuranta ole järjestelmällistä tai se jää yksittäisen opettajan vastuulle.

Euroopan unionin
osarahoittama

Kohderyhmän osallistamista tapahtuu monin tavoin, mutta se ei ole systemaattista tai itsestään selvää kaikissa hankkeissa.

Vastausten perusteella osallistamisen käsite voidaan ymmärtää eri tavoin.

Vastaukset	Prosentti
Emme osallista	16,7%
Kyllä osallistamme	83,3%

Eri tapoja ottaa kohderyhmä mukaan / osallistaa hankkeissa ovat:

Tarvekartoitus koulutuksen alussa

Yksilö- ja ryhmäohjaus

Viikkotapaamiset ja vuorovaikutteinen ohjaus

Hoida suomeksi -työpajat

Palautteen kerääminen puolivälissä ja lopussa

Harjoittelupaikkojen valintaan osallistuminen

Harjoittelupaikoilla käynti ja siellä yhteiset keskustelut opiskelijan ja ohjaajan kanssa

Euroopan unionin
osarahoittama

Vain puolet vastanneista tietää, miten maahanmuuttajien jatkuvan oppimisen koulutuksen kehittäminen yleisesti koulutuksen järjestäjäverkostossa toteutuu.

Miten tietoa saadaan? (kyllä vastaajat 50%)

- Julkisista raporteista ja julkaisuista
- Henkilökohtaisten kontaktein kautta muista korkeakouluista ja oppilaitoksista
- Työpajoista ja verkostotapaamisista, mm. Kielikeskuspäivät
- Osittain saamme tietoa, mutta parantamisen varaa on

Ja toisaalta - puolet vastaajista eivät tiedä ---> kehitettävää. Ilmiö tullut esiin jo aiemmin selvityksissä *)

*) Esimerkiksi: 2022, Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaama selvitys: Suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen nykytilan arviointi

Kuva Niina Rodinoff

Euroopan unionin osarahoittama

Valtakunnallinen teema: Maahanmuuttajien valmentavan koulutuksen kehittäminen ja pilotointi sekä maahanmuuttajien kielipolut *)

Koulutuksen tavoitteena on

- kehittää korkeakouluopinnoissa tarvittavaa kotimaisten kielten taitoa
- antaa opiskelijalle tarvittavat valmiudet korkeakouluopintoja varten ja tutustua tiettyyn koulutusalaan

Muut tavoitteet:

- Kehitetään saumattomia kielipolkuja maahanmuuttajille, jotka tukevat tutkinnon tai koulutusten suorittamista sekä työllistymistä
- Kehittää edelleen malleja monikielisestä ammatillisesta koulutuksesta, jossa koulutus alkaa esimerkiksi englanniksi, mutta lopussa näytöt annetaan ja arvioidaan kielellä suomi tai ruotsi
- Kehittää edelleen korkeakoulujen toiminnallisesti kaksikielisiä tutkintoja, joissa opinnot alkavat englanniksi, mutta tutkinto suoritetaan joko suomeksi tai ruotsiksi
- Kehittää malleja, joissa kieltä ja ammatillista osaamista kehitetään rinnakkain eri toimijoiden yhteistyönä

*) Teeman tavoitteet on julkaistu Rakennerahaston nettisivuilla, rahoituksen hakuilmoituksessa keväällä 2023.

Kehittämistyön myönteiset vaikutukset tukevat valtakunnallisia tavoitteita.

Kielen ja akateemisten taitojen kehittyminen	Yhteiskunnallinen vaikuttaminen	Tukimuodot ja materiaalit	Kumppanuudet ja verkostot	Valmiudet opintoihin vahvistuvat, koulutuspolut etenevät ja toteutuvat
<p>Opiskelijoiden suomen kielen taito on kehittynyt selkeästi kaikilla osa-alueilla</p> <p>Valmiudet/ tietämys suomalaisesta koulutusjärjestelmästä ovat vahvistuneet.</p> <p>Sparraus ja ohjaus ovat tukeneet menestymistä opinnoissa ja pääsykokeissa</p>	<p>Keskustelua ja tietoisuutta:</p> <p>Maahanmuuttajien koulutuspolkujen haasteista, erityisesti kielitaitovaatimuksista</p> <p>Lukiokoulutuksen kielituen kehittämiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi korkeakoulujen valintakokeissa</p>	<p>Infograafi tai tietopaketti EU/ETA-maiden ulkopuolisille hakijoille</p> <p>Ohjausmalli ammattikorkeakouluille on kehitetty: kielitukea tarjotaan eri vaiheissa.</p> <p>Vertaismentorointi on osoittautunut tehokkaaksi ja saanut positiivista palautetta.</p>	<p>Kolmannen sektorin toimijat on otettu mukaan kieli- ja kulttuurivalmennukseen</p> <p>On syntynyt laaja tukiverkosto, joka tukee opiskelijoita monipuolisesti.</p> <p>Yhteistyö harjoittelupaikkojen kanssa on ollut sujuvaa ja tuottanut konkreettisia tuloksia (kesätyöt, sijaisuudet, työpaikat).</p>	<p>Jatkuvan haun ja väyläopintojen kautta maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ovat edenneet ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun tai korkeakoulussa.</p> <p>Yksi ryhmä on valmistunut hoiva-avustajiksi, ja suurin osa on työllistynyt alalle.</p> <p>Opiskelijat ovat löytäneet sopivia täydennyskoulutuksia ja uusia kiinnostavia aloja.</p>

Toimintatapojen ja kehittämistyön tulokset jatkuvat perustoimintana melko hyvin hankerahoituksen jälkeen.

Esimerkkejä siitä, miten kehittämistyön tuloksia vakiintuu hankerahoituksen jälkeen:

Avoin yliopisto

- Avoimessa yliopistossa maahanmuuttajille jatkuvan oppimisen mahdollisuuksiin ja osaamisen kehittämiseen liittyvä oma tietopaketti.
- Toisen asteen opiskelijoille mahdollistuu avoimen yliopiston tarjontaan maksuttomasti 15 op.

Ohjaus ja kieliopinnot

- Hankkeessa kehitetyt S2-opinnot ja ohjauskäytänteet toteutuvat kielen opetuksen tarjonnassa.
- Yliopistossa on linjattu, että se kehittää monikulttuurisista taustoista tuleville S2-opiskelijan väyliä yliopistoon hankekauden jälkeen.
- Digitaalinen kaikille avoin käsikirjan kieliopinnoista, ohjauskäytännöistä.
- Ohjausmallia liittyen kielitaidon arviointiin ja seurantaan pyritään saamaan osaksi maahanmuuttotauksaisen opintopolkua. Tähän tavoitellaan jatkohanketta.
- Vertaismentoritoimintaa jatketaan resurssien puitteissa.

Kehittämistyön haasteet eivät yllätä.

Lainsäädäntö, byrokratia ja jäykät rakenteet, mm. maahanmuuttoon liittyvät erilaiset säädökset ja luvat

Korkeat kielitaitovaatimukset ilman joustoa.

Tarve kohdennetusta rahoituksesta ja resursseista, mm. koulutukseen, ohjaukseen.

Työelämän kuormitus ja asenteet, mm. kielitaidon puute voi olla näennäinen syy työllistymiseen/ työttömyyteen.

Koulutusjärjestelmän jäykkyys, mm. tarpeeseen nähden nopeat ja lyhyet polut.

Yhteistyön ja tiedon jakamisen puute eri toimijoiden välillä.

Kuva Satu Haavisto

Euroopan unionin
osarahoittama

Monilla asioilla voidaan parantaa maahanmuuttajien mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen.

1. Systeemisiä ja käytännön tason muutoksia

Monimuotoiset ja yksilölliset oppimispolut ja prosessit (lähi-, verkko-, hybridimallit), mahdollisesti jo lähtömaassa alkavat.

Tukihenkilöt osaksi järjestelmää.

Psykologinen ja sosiaalinen turvallisuus oppimisympäristön osana.

Selkeä vastuutaho kielitaitoon ja riittävät resurssit.

2. Kohdennettua rahoitusta ja resurssia

Maahanmuuttajien koulutukseen ja tukipalveluihin kohdennettu rahoitus.

Jatkuva kielellinen tuki myös korkeakoulututkinnon jälkeen.

Kannustimet harjoittelupaikkojen tarjoamiseen työnantajille.

3. Laajaa yhteistyötä eri tahojen kesken

Koulutuksen järjestäjät: Joustavat koulutusreitit, ohjaus, resurssit kielitukeen. monikulttuurisuuden osaamista

Työelämä: Harjoittelupaikat, mentorointi, asenteiden muutos.

Julkinen sektori: TE-palvelut, Kela, kotoutumispalvelut – parempi yhteistyö.

Kolmas sektori ja yhteisöt: Vertaistuki, kulttuurien ymmärrys, kokemustieto.

Euroopan unionin
osarahoittama

Maahanmuuttajien jatkuvan oppimisen kehittämiseen löytyy konkreettisia ratkaisuehdotuksia, joista vertaistuki on yksi (1/2)

1. Rakenne- ja järjestelmätason kehittäminen

- Nykyistä selkeämmät ja saavutettavammät reitit korkeakoulutukseen
- Tarjotaan kielituettuja koulutuspolkuja kotoutumiskoulutuksesta korkeakouluun (myös seuranta)
- Kohdennettu valtionrahoitus maahanmuuttajien koulutukseen ja tukipalveluihin
- Suomen kielen opetuksessa huomio myös vuorovaikutukseen

2. Rahoitus ja resurssit

- Kohdennettua rahoitusta, esim. valmentavaan koulutukseen
- Lisää resursseja koulutuksen kehittämiseen, erityisesti kielitietoiseen opetukseen ja yksilöllisiin oppimispolkuihin.

Maahanmuuttajien jatkuvan oppimisen kehittämiseen löytyy konkreettisia ratkaisuehtuksia (2/2)

3. Opetuksen ja ohjauksen kehittäminen

- Alakohtainen kielitaidon arviointi, ei vain yleiskielitaito. Osaamisen kartoitustyökalujen yhdenmukaistaminen
- Digitaalisten oppimisalustojen kehittäminen edistää joustavuutta ja saavutettavuutta.
- Monikulttuurisuuden ohjauksen tuki työpaikoille

4. Yhteistyö ja verkostot organisoidusti

- Verkostomainen kehittämistyö: Koulutuksen järjestäjät, kouluttajat/ opettajat, työnantajat, viranomaiset ja maahanmuuttajayhteisöt yhdessä
- Alueellisten ja kansallisten verkostojen vahvistaminen erityisen tärkeää
- Toimivien käytäntöiden organisoitu jakaminen verkostojen kesken

5. Tiedottaminen ja vertaistuki

- Vertais- ja kokemusperäinen tuki osaksi peruskäytäntöä ja rakennetta
- Yritysten informointi ja sitouttaminen
- Tietoisuus palveluista ja ohjauksen saavutettavuudesta, myös työpaikoille

Nostot tuloksista

Kielitukea ja kielitaidon kehittymisen seurantaan tarvitaan koko ajan, kaikissa opintojen vaiheissa.

Maahanmuuttajille suunnattuun valmennukseen ja jatkuvan oppimiseen tulisi olla kohdennettua rahoitusta.

Systemaattinen vertaistuki opiskelijalta opiskelijalle on tärkeää maahanmuuttaneiden opintopoluissa.

Tiedottaminen mahdollisuuksista mm. koulutuspolkujen aikana sekä tuki yrityksiin ja työpaikoille ei ole vielä riittävää

◇ Asenteet muuttuvat hitaasti, joka voi hankaloittaa työllistymistä, kielitaidon kehittymistä sekä kaventaa jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia.

Maahanmuuttajien valmentavan koulutuksen ja kielipolkujen kehittämisen hanketyössä alueellisella yhteistyöllä ja verkostoilla on iso merkitys onnistumisiin esim. koulutuspoluilla etenemiseen.

Osaamista monikulttuurisuudesta tarvitaan laajasti.

ESR+ valtakunnallisen alateeman Maahanmuuttajien valmentavan koulutuksen kehittäminen ja pilotointi sekä maahanmuuttajien kielipolut tavoitteet toteutuvat hyvin myös alueellisesti rahoitetuissa hankkeissa, vaikka niiden osalta valtakunnallisia tavoitteita ei varsinaisesti hanketasolla tarkeastella.

Jotta tieto kehittämishankkeiden työstä ja tuloksista leviäisi, tarvitaan jokin selkeä paikka tai taho, joka jakaa ja levittää tuloksia avoimeen käyttöön.

Euroopan unionin
osarahoittama

Kiitos!

JOPPI – Jatka oppimista.

www.oph.fi/joppi
[LinkedIn -ryhmä](#)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

JOPPI

Jatkuvan oppimisen Suomi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Hankkeet lähteenä (1/2)

Maahanmuuttajien valmentavan koulutuksen ja kielipolkujen kehittämiseen liittyvät jatkuvan oppimisen ESR+ - hankkeet:

Valtakunnalliset

Kohti yliopistoa: Lapin yliopisto, Oulun yliopisto

Alueelliset

Monikulttuuriset opintopolut: Diakonia amk, Savonia amk, Itä-Suomen yliopisto, Karelia amk

Maakunta työllistää: Turun amk, Loimaan evankelinen kansanopisto

POLJIN: Turun kaupunki, Salon seudun koulutuskuntayhtymä, Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä, Länsirannikon Koulutus Oy, Turun kristillisen opiston säätiö

Kulttuuri- ja kielitietoinen hoitotyö: Seinäjoen amk (yhden toteuttajan hanke)

Monikulttuurisen ohjauksen polut: Tampereen amk, Tampereen kaupunki, Tampereen Aikuiskoulutussäätiö

KOHTAUTUS – Kestävää ja kehittyvää osaamista kansainvälisen monimuotoisuuden keinoin: Jyväskylän amk, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän kaupunki

ESR+ -hankkeista lisää JOPPI – koordinaatiohankkeiden nettisivuilla ja julkaisuissa

[JOPPI - Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+ -koordinaatiohanke | Opetushallitus](#)

Muut lähteet (2/2)

Työ- ja elinkeinoministeriö, julkaisusarja 15/2025, Maahanmuuttajien koulutuspolut - kotoutuminen

Maahanmuuttajien koulutusosallistumisesta ja tutkintojen suorittamisesta Suomessa. Julkaisussa analysoidaan muun muassa eri maahanmuuttajaryhmien koulutuspolkuja, koulutuksen vaikutuksia työllistymiseen sekä muuttoliikkeitä koulutuksen jälkeen

[Maahanmuuttajien koulutuspolut](#)

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Maahanmuuttajien koulutus

Katsaus maahanmuuttajien koulutukseen eri koulutusasteilla. Sivustolla käsitellään muun muassa valmistavaa opetusta, kielikoulutusta, aikuisten perusopetusta ja korkeakouluopintoihin valmentavaa koulutusta.

[Maahanmuuttajien koulutus - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

Opetushallitus, Maahanmuuttotasaustaiset oppijat

Maahanmuuttotasaustaisten oppijoiden kasvatuksen ja koulutuksen tavoitteita, kuten kielellisten valmiuksien kehittämistä ja yhdenvertaista osallistumista yhteiskuntaan. Sivusto sisältää myös tietoa opetuksen järjestämisestä ja tukitoimista eri koulutusasteilla

[Maahanmuuttajien koulutus](#)

Kotona Suomessa ESR+ -hanke, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 09/2020, Taloustutkimus Oy, Selvitys maahanmuuttajien rekrytoinnista

Selvitys, jossa tutkittiin eri puolilla maata toimivien työnantajien näkemyksiä ja kokemuksia työvoiman kohtaanto-ongelmasta sekä erityisesti maahanmuuttajien työllistämistä ongelman ratkaisuna.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 3/2022, Suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen nykytilan arviointi

S2-opetuksen nykytilaa ja S2-opintoihin valikoitumista varhaiskasvatuksesta korkeakouluopintoihin. Selvityksessä mm. koottu tietoa S2-oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisympäristöön integroitumista tukevia ja estäviä käytänteitä opintojen aikana, opinnoissa etenemisessä ja jatko-opintoihin siirtymisessä

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Airas, M. Delahunty, D. Laitinen, M. & kumpp. Karvi julkaisu 22/2029 TAUSTALLA ON VÄLIÄ Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla

Arviointiraportti käsittelee ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden kokemuksia ja etenemistä suomalaisessa korkeakoulutuksessa.

[KARVI_2219.pdf](#)

